

Інформація про здійснення Національним банком України державної регуляторної діяльності у 2017 році

Національний банк України у 2017 році здійснював державну регуляторну діяльність відповідно до вимог Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності”, Методики проведення аналізу впливу регуляторного акта Національного банку України та Методики відстеження результативності регуляторного акта Національного банку України, затверджених постановою Кабінету Міністрів України і Національного банку України від 14 квітня 2004 року № 471.

Упродовж 2017 року державна регуляторна діяльність Національного банку України спрямовувалася на підготовку, прийняття та відстеження результативності регуляторних актів.

Під час здійснення державної регуляторної політики Національний банк України дотримується принципів доцільності, адекватності, ефективності, збалансованості, передбачуваності, прозорості та врахування громадської думки.

Регуляторна діяльність Національного банку України у 2017 році здійснювалася відповідно до Плану підготовки проектів регуляторних актів Національного банку України на 2017 рік, затвердженого розпорядженням Національного банку України від 09 грудня 2016 року № 5379-р (зі змінами) (далі – План).

Згідно з Планом Національний банк України запланував розроблення 18 проектів нормативно-правових актів, що відповідають ознакам регуляторного акта, з них:

прийнято:

1) постанову Правління Національного банку України від 13 червня 2017 року № 52 “Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації”;

2) постанову Правління Національного банку України від 27 червня 2017 року № 58 “Про затвердження Змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України з питань аудиту банків”;

3) постанову Правління Національного банку України від 05 липня 2017 року № 60 “Про затвердження Положення про порядок проведення перевірок юридичних осіб, які отримали ліцензію Національного банку України на надання банкам послуг з інкасації”;

4) постанову Правління Національного банку України від 27 липня 2017 року № 71 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

5) постанову Правління Національного банку України від 14 серпня 2017 року № 78 “Про затвердження Положення про застосування електронного підпису в банківській системі України”;

6) постанову Правління Національного банку України від 17 серпня 2017 року № 79 “Про затвердження Змін до Положення про захист електронних

банківських документів з використанням засобів захисту інформації Національного банку України”;

7) постанову Правління Національного банку України від 28 вересня 2017 року № 95 “Про затвердження Положення про організацію заходів із забезпечення інформаційної безпеки в банківській системі України”;

8) постанову Правління Національного банку України від 06 жовтня 2017 року № 100 “Про затвердження Правил з організації захисту приміщень небанківських фінансових установ в Україні”;

9) постанову Правління Національного банку України від 25 жовтня 2017 року № 106 “Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

10) постанову Правління Національного банку України від 17 листопада 2017 року № 116 “Про внесення зміни до постанови Правління Національного банку України від 12 лютого 2013 року № 42”;

11) постанову Правління Національного банку України від 18 грудня 2017 року № 133 “Про затвердження змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

12) постанову Правління Національного банку України від 28 грудня 2017 року № 146 “Про затвердження Змін до Положення про порядок реєстрації та ліцензування банків, відкриття відокремлених підрозділів”;

13) постанову Правління Національного банку України від 29 грудня 2017 року № 148 “Про затвердження Положення про ведення касових операцій у національній валюті в Україні”.

Крім того, у звітному році прийнято чотири постанови, прийняття яких було заплановано у 2016 році:

1) постанову Правління Національного банку України від 09 лютого 2017 року № 8 “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”;

2) постанову Правління Національного банку України від 21 грудня 2017 року № 139 “Про затвердження Змін до Положення про порядок реєстрації платіжних систем, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури”;

3) постанову Правління Національного банку України від 16 січня 2017 року № 4 “Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації”;

4) постанову Правління Національного банку України від 31 березня 2017 року № 29 “Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні”.

Прийняття вищезазначених регуляторних актів було здійснено з метою досягнення таких цілей:

1) визначення організаційно-методологічних умов застосування електронного підпису в банківській системі України;

2) удосконалення процесів надання послуг Національним банком України в частині використання зразків договорів, на підставі яких надаються послуги,

що є предметом Єдиного договору банківського обслуговування та надання інших послуг Національним банком України;

3) удосконалення вимог до захисту інформації в інформаційних системах банків з урахуванням актуальних кіберзагроз;

4) установлення вимог щодо організації заходів із забезпечення інформаційної безпеки та кіберзахисту банків;

5) установлення вимог до інформаційних систем банків, що взаємодіють з інформаційними системами Національного банку України;

6) підвищення рівня інформаційної безпеки в банках;

7) удосконалення вимог щодо захисту приміщень небанківських фінансових установ в Україні;

8) удосконалення питань, пов'язаних із порядком проведення перевірок юридичних осіб, які отримали ліцензію Національного банку України на надання банкам послуг з інкасації, з питань організації та здійснення інкасації коштів та перевезення валютних цінностей;

9) урегулювання питань про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації;

10) удосконалення порядку виконання уповноваженими банками документів про арешт коштів в іноземній валюті;

11) удосконалення порядку відкриття, використання, залучення коштів на рахунки клієнтів банків та здійснення безготівкових розрахунків;

12) установлення порядку відкриття, використання та закриття нового виду рахунку – рахунку умовного зберігання (ескроу);

13) визначення операцій, які можуть здійснюватися за рахунком умовного зберігання (ескроу);

14) скасування обов'язку щодо використання суб'єктом господарювання печаток на документах (у тому числі на розрахункових документах);

15) удосконалення порядку відкриття, використання, залучення коштів на рахунки клієнтів банків та здійснення безготівкових розрахунків;

16) установлення додаткового контролю за операціями небанківських фінансових установ та комерційних агентів банків з готівкою;

17) удосконалення порядку реєстрації Національним банком України платіжних систем, систем розрахунків, учасників платіжних систем та операторів послуг платіжної інфраструктури.

Розроблені та перебувають на погодженні:

1) проект постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Змін до Положення про порядок перевірки стану інформаційної безпеки в банківських та інших установах, які використовують засоби захисту інформації Національного банку України”;

2) проект постанови Правління Національного банку України “Про внесення змін до Положення про порядок здійснення банками операцій за гарантіями в національній та іноземних валютах”;

3) проект постанови Правління Національного банку України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”, яким передбачено внесення змін до:

Інструкції про безготівкові розрахунки в Україні в національній валюті, затвердженої постановою Правління Національного банку України від 21 січня 2004 року № 22, зареєстрованої в Міністерстві юстиції України 29 березня 2004 року за № 377/8976 (зі змінами);

Положення про порядок здійснення уповноваженими банками операцій за документарними акредитивами в розрахунках за зовнішньоекономічними операціями, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 03 грудня 2003 року № 514, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2003 року за № 1213/8534 (зі змінами);

4) проект постанови Правління Національного банку України “Про внесення змін до деяких нормативно-правових актів Національного банку України”, яким передбачено внесення змін до:

Положення про порядок здійснення операцій із чеками в іноземній валюті на території України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 29 грудня 2000 року № 520, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 21 лютого 2001 року за № 152/5343 (зі змінами);

Положення про розрахункові палати для пред’явлення векселів до платежу, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 25 вересня 2001 року № 403, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 05 листопада 2001 року за № 934/6125 (зі змінами);

Положення про порядок здійснення банками операцій з векселями в національній валюті на території України, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 16 грудня 2002 року № 508, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 28 лютого 2003 року за № 174/7495 (зі змінами);

Положення про порядок виконання банками документів на переказ, купівлю та продаж іноземної валюти або банківських металів в особливий період, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 15 вересня 2004 року № 436, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2014 року за № 1240/9839 (зі змінами);

Положення про порядок виконання банками документів на переказ, примусове списання й арешт коштів в іноземних валютах та банківських металів, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 28 липня 2008 року № 216, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 01 жовтня 2008 року за № 910/15601 (зі змінами);

Положення про електронні гроші в Україні, затвердженого постановою Правління Національного банку України від 04 листопада 2010 року № 481, зареєстрованого в Міністерстві юстиції України 24 грудня 2010 року за № 1336/18631 (зі змінами).

Розробка у 2017 році проекту постанови Правління Національного банку України “Про затвердження Положення про експертизу у сфері

криптографічного захисту інформації Національного банку України” як регуляторного акта втратила актуальність.

Здійснення Національним банком України державної регуляторної політики у 2017 році включало:

- 1) застосування єдиного підходу до підготовки аналізу регуляторного впливу та до здійснення відстеження результативності регуляторних актів;
- 2) підготовку аналізу регуляторного впливу;
- 3) планування діяльності з підготовки проектів регуляторних актів;
- 4) оприлюднення проектів регуляторних актів з метою одержання зауважень і пропозицій від фізичних та юридичних осіб, їх об'єднань, а також відкриті обговорення за участю представників громадськості з питань, пов'язаних із регуляторною діяльністю;
- 5) відстеження результативності регуляторних актів;
- 6) підготовку звітів про відстеження результативності регуляторних актів та їх оприлюднення;
- 7) перегляд та систематизацію регуляторних актів;
- 8) систематизацію регуляторних актів;
- 9) викладення положень регуляторного акта у спосіб, який є доступним та однозначним для розуміння особами, які повинні впроваджувати або виконувати вимоги цього регуляторного акта;
- 10) оприлюднення інформації про здійснення регуляторної діяльності.

З метою дотримання вимог статті 13 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” та основних принципів регуляторної політики кожен проект регуляторного акта, розробленого у 2017 році, був оприлюднений на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua> у рубриці “Законодавство” для ознайомлення з ним фізичних та юридичних осіб. Саме така робота із суб'єктами господарювання та фізичними особами дає змогу визначити оцінку впливу регуляторного акта й відкоригувати недоліки проекту регуляторного акта до набрання ним чинності. Пропозиції та зауваження від фізичних і юридичних осіб до проектів регуляторних актів були опрацьовані та в разі визнання їх доцільності враховані в проектах регуляторних актів.

До розроблених у звітному році проектів регуляторних актів Національний банк України підготував аналіз регуляторного впливу, в якому визначалися проблеми, на врегулювання яких спрямовувалося розроблення регуляторних актів та переваги цих актів у їх вирішенні.

Аналіз регуляторного впливу проектів регуляторних актів був розміщений на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua> у рубриці “Законодавство”.

На виконання вимог статті 10 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” Національний банк України у 2016 році здійснював відстеження результативності таких регуляторних актів:

базове відстеження:

1) постанови Правління Національного банку України від 16 січня 2017 року № 4 “Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 19 січня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

2) постанови Правління Національного банку України від 31 березня 2017 року № 29 “Про затвердження Інструкції з організації інкасації коштів та перевезення валютних цінностей банків в Україні” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 06 квітня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

3) постанови Правління Національного банку України від 13 червня 2017 року № 52 “Про затвердження Змін до Положення про порядок видачі юридичним особам ліцензії на надання банкам послуг з інкасації” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 20 червня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

4) постанови Правління Національного банку України від 05 липня 2017 року № 60 “Про затвердження Положення про порядок проведення перевірок юридичних осіб, які отримали ліцензію Національного банку України на надання банкам послуг з інкасації” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 19 липня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

5) постанови Правління Національного банку України від 06 жовтня 2017 року № 100 “Про затвердження Правил з організації захисту приміщень небанківських фінансових установ в Україні” (Звіт про базове відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 12 жовтня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>).

періодичне відстеження:

1) постанови Правління Національного банку України від 16 серпня 2006 року № 320 “Про затвердження Інструкції про міжбанківський переказ коштів в Україні в національній валюті” (Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 16 січня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>);

2) постанови Правління Національного банку України від 12 лютого 2013 року № 42 “Про врегулювання питань щодо приймання готівки для подальшого її переказу” (Звіт про періодичне відстеження результативності регуляторного акта оприлюднений 07 липня 2017 року на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>).

З метою реалізації положень статті 56 Закону України “Про Національний банк України” та статті 7 Закону України “Про засади державної регуляторної політики у сфері господарської діяльності” розпорядженням Національного банку України від 08 грудня 2017 року № 899-ро затверджено План підготовки проектів регуляторних актів Національного банку України на 2018 рік, який опубліковано на сторінці офіційного Інтернет-представництва Національного банку України – <http://www.bank.gov.ua>. Цей план містить інформацію стосовно проектів регуляторних актів, які Національний банк України запланував розробити у 2018 році, про цілі їх прийняття, строки підготовки, найменування структурних підрозділів Національного банку України, відповідальних за їх розроблення. Інформація, зазначена в цьому плані, надає можливість суб’єктам господарювання і фізичним особам планувати свою подальшу діяльність, брати участь в обговоренні проекту регуляторного акта й удосконалення його написання, сприяє захисту їх прав.